

JOUSTAVA PERUSOPETUS PETÄJÄVEDELLÄ

TAVOITTEET

Joustavan perusopetuksen tavoitteena on

a) oppilaan kannalta

- tukea opiskelutaitojen kehittymistä
- oppia itsenäisyyttä ja vastuullisuutta sekä kehittää itsetuntoaan
- oppia yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja
- tukea koulumotivaatiota ja ehkäistä koulutuksesta putoamista oikea-aikaisella ohjauksella tukea peruskoulun loppuunsaattamista
- edistää toisen asteen koulutukseen siirtymistä yksilöllisellä tuella
- antaa nuorille kokemuksia ja perehdytystä työelämään
- elämänhallintataitojen kehittyminen

b) koulun kannalta

- kehittää ja ottaa käyttöön yksilöllisiä opiskelumuotoja, jotka perustuvat toiminnallisuuteen sekä käytännöllisten ja työpainotteisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen
- edistää koulujen ja työelämän yhteistyötä
- tuoda moniammatillista osaamista luokkaan
- koulun ulkopuolisten oppimisympäristöjen tehokkaampi käyttö

c) opettajien työn kannalta

- edistää opettajien valmiuksia varhaiseen puuttumiseen ja tukeen tähtäävien työmuotojen hallinnassa ja kehittämisessä
- kehittää opettajien valmiuksia moniammatilliseen yhteistyöhön oppilaiden tukemisessa
- saada kokemuksia uusista toiminnallisista työpainotteisista menetelmistä

d) kunnan kannalta

- edistää eri hallinnon alojen kuten koulutoimen, nuorisotoimen ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistyötä oppilaiden kokonaistilanteiden hahmottamisessa ja hallinnassa
- kehittää uusia hallinnonalojen yhteistyöhön perustuvia, kouluhyvinvointia edistäviä toimintamuotoja ja toimintamalleja nuorten tukemiseen
- kehittää koulun ja työelämän yhteistyötä
- edistää toiminnan taloudellisuutta ja sosiaalihuollon kustannusten vähenemistä ehkäisemällä nuorten syrjäytymistä

1. OPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN JA TOIMINTATAVAT

Joustavan perusopetuksen toiminta on tarkoitettu 8.- 9. luokkalaisille oppilaille. Petäjavedellä opetus järjestetään pienryhmämuotoisesti JOPO- luokassa (max 10 opp.), työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Osa oppiaineista voidaan suorittaa perusopetusryhmän mukana (esim. valinnaisaine). JOPO- luokassa toimii JOPO- opettaja ja -ohjaaja.

Opetus järjestetään koulussa lähiopetuksena, työpaikoilla ohjattuna työssäoppimisena, integroituna yleisopetukseen sekä muissa oppimisympäristöissä ohjattuna opiskeluna (leirikoulut, retket ja muu toiminta). Opetusta voidaan toteuttaa myös normaaleista kouluajoista tai koulupäivistä poiketen. Osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta kouluyhteisöön lisätään osallistumalla koulun yhteisiin tapahtumiin, juhliin ym.

Huoltajien kanssa tehdään pitkäkestoista, tehostettua yhteistyötä, jonka avulla kodit pyritään sitouttamaan oppilaan opiskelun ja elämänhallinnan tukemiseen. Yhteistyömuotoja ovat mm. vanhempainillat, huoltajien henkilökohtaiset tapaamiset, yhteiset tapahtumat, puhelin- ja wilmayhteydet.

JOPO: ssa oppiaine arvioidaan numeroin 2-4 kertaa lukuvuodessa oppiaineen viikkotuntimäärästä riippuen. Jos oppiainetta opetetaan vain syys- tai kevätlukukaudella, niin se arvioidaan ko. lukukauden päättyessä. (Arviointi astuu voimaan 1.8.2017, kun uusi OPS otetaan käyttöön.)

VALINNAISAINHEET:

Joustavassa perusopetuksessa oppilaiden valinnaisaineet voivat poiketa koulun muiden oppilaiden opetussuunnitelmassa määritellyistä valinnaisaineista.

Pääsääntöisesti toimitaan seuraavasti:

Oppilas suorittaa valinnaisaineista yhden vuoden valinnaisaineen (2 vvh) integroitumalla perusopetusryhmäänsä. Kahden vuoden valinnaisaineet suoritetaan JOPO: ssa. Koko JOPO-ryhmälle (8.- 9. lk) on yhteisenä valinnaisaineena Arjen sankarit ja Työelämätaidot.

Huom. oppilaan valinnaisaineet voivat poiketa em. valinnoista, mikäli se on oppilaan henkilökohtaisen opetusjärjestelyn kannalta suotavaa.

1. Arjen sankarit (2 vvh, 8.- 9. lk)

Valinnaisaine Arjen sankarit suoritetaan luokassa ja koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä vierailuina, toiminnallisina projekteina ja leirikouluina. Painopisteenä on osallisuus ympäristöön ja yhteiskuntaan sekä selviytyminen käytännön arkisista asioista. Oppilas voi näyttää kehittymistään ja osaamistaan käytännön tilanteissa. Oppilaan itseluottamus, aktiivisuus, itsenäinen työskentely, oppimishalu, ihmissuhdetaidot, ryhmätyötaidot, empatiakyky ja sosiaaliset taidot kehittyvät. Arjen sankarit -valinnaisaine ehkäisee yhteiskunnasta syrjäytymistä.

8. lk

Tavoitteet:

oppilas

- oppii huolehtimaan itsestään
- oppii ajankäytönhallintaa
- opettelee arjen erilaisia perustaitoja
- oppii toimimaan ryhmässä toisten huomioiden
- oppii käyttämään julkisia palveluja
- tutustuu yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksiin kansalaisen elämään

Sisällöt:

- arjen taitojen harjoittelu luokassa, vierailuissa ja leirikouluissa: rahankäyttö, kaupassa asiointi, terveet elämäntavat, päihteet ja tupakka, nukkuminen, terveys, hyvinvointi, hygienia, siivous, kiusaaminen, aamiainen ja terveellinen ruoka, ruokailutavat, terveet elämäntavat, käyttäytyminen somessa ja nettietiketti, juhlaetiketti, erätaidot jne.
- vastuunkantaminen omasta koulunkäynnistä
- vierailut julkisissa kohteissa, esim. Kela, kunnantalo, pankki, käräjäoikeus, Eduskunta, vanhustenhuolto
- erilaisten ihmisen kohtaaminen ja auttaminen

Arviointi:

- numeroarviointi; perustuu osallistumiseen, oma-aloitteisuuteen, innostukseen, aktiivisuuteen, vuorovaikutustaitoihin, kykyyn toimia ryhmässä, itsearviointia

9 lk**Tavoitteet:****oppilas**

- saa valmiuksia itsenäiseen elämään
- osaa suunnitella ja hallita ajankäyttöään
- selviytyy nyt ja tulevaisuudessa arjen tilanteissa
- toimii ryhmässä toiset huomioiden ja esimerkkiä näyttäen
- oppii käyttämään julkisia palveluja
- oppii ymmärtämään yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksia kansalaisen elämään
- kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta ja vaikuttamisesta
- tuntee tekojensa oikeudelliset seuraamukset

Sisällöt:

- arjen taitojen harjoittelu luokassa, vierailuissa ja leirikouluissa: rahankäyttö, kaupassa asiointi, terveet elämäntavat, päihteet ja tupakka, nukkuminen, terveys, hyvinvointi, hygienia, siivous, kiusaaminen, aamiainen ja terveellinen ruoka, ruokailutavat, terveet elämäntavat, käyttäytyminen somessa ja nettietiketti, juhlaetiketti, erätaidot jne.
- vastuunkantaminen omasta koulunkäynnistä
- vierailut julkisissa kohteissa, esim. Kela, kunnantalo, pankki, käräjäoikeus, Eduskunta, vanhustenhuolto
- erilaisten ihmisen kohtaaminen ja auttaminen

Arviointi:

- numeroarviointi; perustuu osallistumiseen, oma-aloitteisuuteen, innostukseen, aktiivisuuteen, vuorovaikutustaitoihin, kykyyn toimia ryhmässä, itsearviointia

2. Työelämätaidot (2 vvh, 8.- 9. lk)

Valinnaisaine Työelämätaidot suoritetaan työpaikkaopiskeluna ja mahdollisuuksien mukaan erilaisina työelämäntaitoihin ja -vaatimukseen liittyvinä kursseina (esim. ajokortti työelämään, hygieniapassi), jotka suoritetaan JOPO-opetuksen yhteydessä. Oppilas voi näyttää osaamistaan käytännön työtehtävien avulla. Oppilaan itseluottamus, aktiivisuus, kyky itsenäiseen työskentelemiseen, halu oppimiseen, ihmissuhdetaidot, ryhmätyötaidot ja sosiaaliset taidot kehittyvät. Työelämäntaitojen harjoittelu ehkäisee työelämästä syrjäytymistä.

Opetusta on 2 vuosiviikkotuntia sekä 8. että 9. luokilla.

8 lk

Tavoitteet:

- oppilaan itsetuntemus sekä siten itsetunto ja identiteetti kehittyvät
- oppilaan vuorovaikutustaidot kehittyvät
- oppilaan vastuuntunto kehittyä
- oppilas tutustuu työelämän sääntöihin ja noudattaa niitä (työaika, käyttäytyminen, vaatetus, poissaolot yms.)
- oppilas suorittaa työnantajan ja opettajan antamat tehtävät

Sisällöt:

Oppilas

- tutustuu eri ammattialoihin ja kuinka niihin kouluttaudutaan
- harjoittelee työssäoppimispaikan hankkimista yhdessä JOPO-ohjaajan kanssa
- suorittaa työssäoppimisjaksoja hyödyntäen lähiympäristön työpaikkoja
- perehtyy työelämän sääntöihin
- harjoittelee vertaisarviointia työssäoppimisjakson päätteeksi
- suorittaa toppiraportit, CV:n, työhakemuksen jne.

Arviointi:

- numeroarviointi: arvosana koostuu asennoitumisesta työssäoppimiseen, aktiivisuudesta työpaikkojen hankkimisessa, työpaikkajaksojen arvioinneista, kirjallisista tehtävistä (mm. toppiraportti, CV, työhakemus), asennoitumisesta ja osallisuudesta kursseihin

9 lk

Tavoitteet:

- oppilaan itsetuntemus sekä siten itsetunto ja identiteetti kehittyvät
- oppilaan vuorovaikutustaidot kehittyvät
- oppilaan vastuuntunto lisääntyy
- oppilas oppii rohkeasti käyttämään ja kehittämään osaamistaan, ongelmanratkaisutaitojaan, työskentelytaitojaan, sosiaalisia taitoja ja aktiivisuuttaan
- oppilas oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja käyttämään niitä hyväksi työssäoppimisessa

- oppilaalla vahvistuu työelämän pelisääntöjen tuntemus ja niiden noudattaminen
- oppilas suorittaa työnantajan ja opettajan antamat tehtävät
- oppilas löytää mieleisen ja itselleen sopivan jatko-opintopaikan

Sisällöt:**Oppilas**

- tutustuu eri ammattialoihin ja kuinka niihin kouluttaudutaan
- hakee tietoa työpaikan toiminnasta ja työtehtävistä
- hankkii työpaikan mahdollisimman omatoimisesti
- suorittaa työoppimisjaksoja lähialueiden lisäksi myös muilla paikkakunnilla
- pystyy suorittamaan työssäoppimisjaksot yksin ilman luokkatoveria
- hallitsee työelämän säännöt (työaika, käyttäytyminen, vaatetus, poissaolot yms.)
- suorittaa vertaisarvioinnin työssäoppimisjakson päätteeksi pohtien omaa toimintaansa
- suorittaa toppiraportit, CV:n, työhakemuksen jne.

Arviointi:

- numeroarviointi: arvosana koostuu asennoitumisesta työssäoppimiseen, aktiivisuudesta työpaikkojen hankkimisessa, työpaikkajaksojen arvioinneista, kirjallisista tehtävistä (mm. toppiraportti, CV, työhakemus), asennoitumisesta ja osallisuudesta kursseihin

2. OPPILASVALINNAN PERUSTEET JA VALINTA KÄYTÄNNÖSSÄ

Oppilasvalinnan perusteet

- Oppilaalla on vaara jäädä vaille perusopetuksen päättötodistusta tai hänellä on vaikeuksia suoriutua opinnostaan (mm. heikko koulumotivaatio, alisuoriutuminen, runsaat poissaolot).
- Oppilas hyötyy työpainotteisuudesta ja toiminnallisista työtavoista sekä pienryhmäopetuksesta.
- Oppilas on riittävän aktiivinen ja pystyy jossain määrin itsenäiseen työskentelyyn, mikä on tarpeen erityisesti joustavassa perusopetuksessa.
- Oppilas on vuosiluokalla 8.- 9.
- Oppilas ja hänen huoltajansa sitoutuvat JOPO- opetukseen.
- Oppilaan oppimisvaikeudet eivät ole este opiskella joustavan perusopetuksen ryhmässä.

Valintaprosessi

Haku aika joustavaan perusopetukseen on maaliskuussa. Ennen hakua JOPO- oppilaat ja JOPO- työntekijät käyvät 7.- 8. luokissa kertomassa opiskelusta JOPO- luokalla. Oppilaat voivat täyttää hakemuksen, jossa perustelevat, miksi he haluaisivat opiskella JOPO- luokalla. Hakemuksia saa kuraattorilta tai oppilaanohjaajalta.

Hakijoiden määrästä riippuen joko kaikki tai hakemuksen perusteella valitut hakijat haastatellaan. Myös koulun opettajia kuullaan valintaprosessissa. Lopullisen valinnan tekee JOPO- ohjausryhmä (koulun rehtori/apulaisrehtori, erityisluokanopettaja, JOPO- opettaja, JOPO- ohjaaja, opinto- ohjaaja ja koulukuraattori) huhti-toukokuun aikana.

3. KOULUN ULKOPUOLISET OPPIMISYMPÄRISTÖT

Työssäoppiminen

Työssäoppiminen on tärkeä osa JOPO- luokan opiskelua. Tavoitteena on, että lukuvuodessa on 40-60 työssäoppimispäivää. Oppilas hankkii itse työssäoppimispaikkansa, tarpeen mukaan hän saa tukea JOPO- ohjaajalta. Työssäoppimisjaksolla tavoitellaan niitä asioita, joita koulussa on joskus vaikea saavuttaa; onnistumista, täsmällisyyttä, työntekoa, mallioppimista, käyttäytymisen taitoja, motivaatiota opiskelulle jne. Parhaimmillaan työssäoppimisen avulla oppiaineet konkretisoituvat ja motivaatio opiskeluun kasvaa. Työssäoppimisjaksot auttavat oppilasta valitsemaan realistisesti oman toisen asteen opiskelupaikkansa.

Työpaikkaopiskelun vaiheet:

- työpaikan hankkiminen: oppilas itse tukea-antavan työntekijän avustuksella
- työpaikkaopiskeluun valmentautuminen
- opiskelu ja ohjaus työpaikalla
- oppimistehtävien suorittaminen
- opiskelijan arviointi
- kokemusten ja opitun reflektointi

Työssäoppimisjaksolla oppilas osallistuu ohjatusti työpaikan tehtäviin ja oppii työelämän pelisäännöt, saa kokemusta eri aloilta sekä suorittaa itsenäisesti henkilökohtaiseen oppimis- tai opetussuunnitelmaan liittyviä opiskelutehtäviä. Ennen työssäoppimisjakson alkamista työpaikalta nimetään työpaikkaohjaaja, jonka JOPO-ohjaaja ohjeistaa oppilaan ohjaamiseen

Työpaikkajakso sovitaan kunkin työpaikan kanssa joustavasti. Oppilaan työpäivä on kuuden tunnin mittainen, mutta työajasta voidaan myös erikseen sopia. Oppilas voi olla töissä myös viikonloppuna, mikäli se työpaikan ja työtehtävien kokonaisuuden vuoksi katsotaan järkeväksi. Muusta koulun toiminnasta poikkeavat työpäivät on ennakkoon sovittava JOPO-ohjaajan kanssa. Koulu on vakuuttanut oppilaan työpäivien ajaksi. Työssäoppiminen on osa joustavaa perusopetusta, joten siitä ei makseta palkkaa.

Opettaja sekä JOPO-ohjaaja seuraavat työssäoppimista vierailemalla työpaikoilla. Lisäksi oppilaan kanssa ollaan yhteydessä puheluiden ja tekstiviestien avulla. Jakson päätteeksi JOPO-opettaja/-ohjaaja, työpaikkaohjaaja ja oppilas arvioivat yhdessä työssäoppimisjakson ja oppilas saa jaksosta työtodistuksen.

Muut oppimisympäristöt

Lähiopetuksen ja työssäoppimisen lisäksi joustavassa perusopetuksessa opiskellaan myös muissa oppimisympäristöissä mm. leirikouluissa (intensiivijakso), mahdollisuuksien mukaan koulutuskokeiluissa toisen asteen oppilaitoksissa (1-2 päivää), kursseilla, tapahtumissa sekä vierailukäynneillä yrityksissä ja julkisissa toimitiloissa. Opintokäytien avulla monipuolistetaan oppimista. Aidossa ympäristössä perehdytään opetussuunnitelman tavoitteista johdettuihin oppimistehtäviin sekä aihekokonaisuuksiin.

Intensiivijaksojen aikana on mahdollisuus hyödyntää seikkailu- ja elämyspedagogiikkaa, jota joustavassa perusopetuksessa käytetään ennen kaikkea sosiaalisen kasvatuksen menetelmänä. Intensiivijaksojen tavoitteena on ryhmäyttää oppilaita ja heidän kanssaan työskenteleviä aikuisia, tarjota mahdollisuuksia keskustella erilaisista elämään liittyvistä asioista sekä antaa nuorelle mahdollisuus arvioida omia vahvuuksiaan ja kokea onnistumisen elämyksiä.

Opetuksen eheyttämisessä hyödynnetään sekä työpaikkaoppimista että koulun ulkopuolisten oppimisympäristöjen tarjoamaa mahdollisuutta. JOPO-opettajan vastuulla on suunnitella toiminta vastaamaan opetuksen sisältöjä ja tavoitteita. Lisäksi hän arvioi opiskelua yhdessä JOPO-ohjaajan, oppilaan ja mahdollisen vastaanottavan tahon kanssa yhdessä. Muissa oppimisympäristöissä tapahtuvassa opiskelussa on mukana JOPO-opettaja ja/tai JOPO-ohjaaja.

4. TOIMIJOIDEN YHTEISTYÖ, VASTUU JA TYÖNJAKO

JOPO -luokan luokanohjaajana ja opettajana toimii erityisluokanopettaja. Opettajan päävastuualueet ovat opettaminen, arviointi, pedagoginen vastuu, leirikoulut/retket, oppimistehtävien laadinta työpaikkaopiskelujaksoille, oppimissuunnitelmien tekeminen ja yhteistyö koteihin. Hänen lisäksi myös aineenopettajat voivat opettaa JOPO- luokkaa, jolloin he vastaavat opettamansa oppiaineen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista joustavan perusopetuksen toimintaperiaatteiden mukaisesti. Oppilaanohjauksesta vastaa koulun oppilaanohjaaja yhteistyössä JOPO- luokan opettajan ja ohjaajan kanssa.

Erityisluokanopettajan työparina luokassa toimii JOPO- ohjaaja. JOPO -ohjaajan päävastuualueet ovat olla tarvittaessa apuna oppimistilanteissa, oppilaan oman yrittäjyyden tukeminen, oppilaiden koulunkäyntiä ja elämänhallintaa vahvistavan toiminnan suunnittelu yhdessä opettajan kanssa sekä toiminnan toteuttaminen, työpaikkajaksojen suunnittelu ja ohjaaminen, leirikoulut/retket, vierailujen järjestäminen, yhteistyö koteihin ja mukana oleminen oppimissuunnitelman teossa.

JOPO- opettaja ja -ohjaaja laativat lukuvuoden alussa vuoden toimintasuunnitelman sekä vastaavat yhteistyöstä koulun muun henkilökunnan kanssa.

Opiskelu muissa oppimisympäristöissä suunnitellaan aina yhteistyössä vastaanottavan tahon kanssa. Ohjausvastuusta sovitaan ennalta JOPO-opettajan/- ohjaajan ja vastaanottavan tahon vastuuhenkilön kanssa.

Oppilailla ovat käytössään koulun oppilashuoltopalvelut mm. koulukuraattori ja terveydenhoitaja.

JOPO- luokan ohjausryhmään kuuluvat koulun rehtori/apulaisrehtori, opinto-ohjaaja, JOPO- opettaja, JOPO- ohjaaja ja kuraattori. Ohjausryhmän tehtävänä on valita uudet JOPO- oppilaat. Lisäksi se arvioi jatkuvasti JOPO- toimintaa ja kehittää sitä vastaamaan koulun tarpeita.

11.2.2016 KHO ja SJK